

Pyhäjoen kunnan suunnittelujaosto

Eriävä mielipide

Suunnittelujaoston kokous 1/2009

1.6.2009.

Jätän eriävän mielipiteen suunnittelujaoston kokouksen asiaan 3: Lausunto Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshanketta koskevasta periaatepäätöshakemuksesta.

Päätösesitykseen ja sen perusteluihin:

Työ- ja elinkeinoministeriö on edellyttänyt, että Fennovoima Oy täydentää periaatepäätöshakemustaan useilla lisäselvityksillä hankkeen ympäristövaikutuksista. Nämä selvitykset edellyttävät maastossa tehtäviä lisäselvityksiä eivätkä selvitysten tulokset ole vielä tiedossa. Lisäksi Fennovoima Oy:ltä edellytetään Natura-arvioinnin suorittamista Pyhäjoella ja Ruotsinpyhtäällä.

Säteilyturvakeskus antaa alustavan lausunnon suunnitellun laitospaikan soveltumisesta ydinvoimalaitoksen rakentamispaikaksi, mutta lausunto valmistuu vasta lokakuussa 2009.

Pyhäjoen kunnalla ei ole vielä käytettävissä kaikkia tarvittavia tietoja ja selvityksiä, jotka voivat vaikuttaa periaatepäätöksen tekemiseen. Toisaalta esityksen mukainen myönteinen lausunto kunnan osalta on lopullinen, eikä sitä voi muuttaa, vaikka selvitykset osoittaisivat päätöksen olleen ennenaikainen tai harkitsematon.

Jos valtioneuvosto on todennut 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyneen, sen on harkittava periaatepäätöstä yhteiskunnan kokonaisuuden kannalta ja otettava huomioon ydinlaitoksesta aiheutuvat **hyödyt ja haitat**, kiinnittäen erityistä huomiota:

- 1) *ydinlaitoshankkeen tarpeellisuuteen maan energiahuollon kannalta;*
- 2) *ydinlaitoksen suunnitellun sijaintipaikan sopivuuteen ja ydinlaitoksen ympäristövaikutuksiin; sekä*
- 3) *ydinpolttoaine ja ydinjätehuollon järjestämiseen."*

Myös kunnan on otettava huomioon hyötyjen lisäksi HAITAT ja huomiota pitää kiinnittää myös siihen että:

- 1) Fennovoiman hanke ei ole tarpeellinen maan energiahuollon kannalta. Olkiluoto 4 on tällä hetkellä todennäköisin vaihtoehto valtioneuvoston harkitessa antaako se periaatepäätöstä uudelle ydinvoimalalle.
- 2) Hanhikiven alue ei ole sopiva paikka ydinvoimalalle ensisijaisesti ympäristövaikutusten vuoksi, eikä Fennovoimalla ole tarvittavaa maa-aluetta hallinnassaan.
- 3) Fennovoimalla ei ole korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoituspaikkaa. (vrt. Posivan PAP-hakemus OLK4 ja Loviisa 3:lle)

Lausuntoesityksessä kiinteistövero-odotus on ilmoitettu bruttotulona. Todellisuudessa nettotulo, valtionosuuden vähennyksen jälkeen jää huomattavasti esitettyä pienemmäksi ja on korkeimmillaan siinä vaiheessa, kun laitos valmistuu. Kiinteistövero tuotto laskee laitoksen ikääntyessä.

Lausuntoesityksessä on otettu kantaa myös ydinvoimamielipiteisiin kunnassa. Kunnan edustajat ovat useissa yhteyksissä ilmoittaneet kuntalaisten olevan ydinvoiman kannalla, vaikka asiaa ei ole edelleenkään mitattu. Kansanäänestysmahdollisuus evättiin kuntalaisilta. Pyynnöistä huolimatta kuntalaisten kriittinen kanta on jätetty huomioimatta.

Lausunto Tuuttila:

Hankkeen perusteluissa on lueteltu valtakunnallisen sähköntuotannon turvaaminen, fossiilisten polttoaineiden päästöjen ja hiilidioksidipäästöjä vähentäminen sekä yhteiskunnan päästömaksujen vähentäminen.

Olkiluoto 3 piti jo vastata samoihin asioihin. Miten tulee käymään? Jos Olkiluoto 3 valmistuu, ei uutta laitosta tätä varten pitäisi tarvita. Päästöoikeudet / Suomen päästömaksut ovat myös kyseenalaisia Fennovoiman hankkeessa, koska E.ON (Fennovoiman merkittävin 34% osakas) ilmoittaa vuosikertomuksessaan *Skandinavia-osiossaan otsikon "Fennovoima-Projekt" alla (E.ON AG 2008. Company Report. p. 57), että "Eräs tärkeä virstanpylväs tiellä hiilidioksidivähennyksiimme on Fennovoiman suunnitelma uudesta huippumodernista ydinvoimalasta."*

Tämä tarkoittaa, että E.ON AG lukee "Fennovoima-projektin" keinoksi yhtiön omien hiilidioksidivähennystavoitteidensa saavuttamiseen. Tarkoittaako tämä mahdollisesti myös sitä, että E.ON AG lunastaa Fennovoiman osakkeiden määräenemmistön itselleen, jos eduskunta hyväksyy Fennovoiman PAP-hakemuksen? Koska ydinvoimala olisi tällöin saksalaisessa omistuksessa, saisi Saksan E.ON AG myös hiilidioksidivähennykset omaksi hyödykseen.

Ydinvoima ei ole hiilidioksidivapaata! Lisäydinvoiman tuottaminen Suomessa ei välttämättä vaikuta sähkön tuontiin tai "venäläisen" sähkön tuotantoon eli Fennovoiman hanke ei poista sitä turvallisuusriskiä, Euroopan sähkömarkkinat yhdistyvät, Eurooppa (Saksa) haluaa muualla tuotettua yv-sähköä, jota se ei voi itse tuottaa.

Ydinvoima on näennäisedullista, kun siitä aiheutuvat pitkäaikaisvaikutukset ja haitat jätetään huomioimatta.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa Hanhikiven alueen arvo on huomioitu. Vanhaan kaavaan viittaaminen ei ole enää ajankohtaista.

Väite, että alue on 70-luvulla on voimailotusselvitysten kohteena on virheellinen. 1986 alueelle on laadittu syväsatama/suurteollisuuskohteiden selvitys, joka ei johtanut hankkeisiin.

Käynnissä olevissa maankäytön suunnitteluprosesseissa ON TULLUT esille tekijöitä, jotka eivät mahdollista ydinvoimalahankkeen toteutumista.

Merkittävä luontokokonaisuus, Natura-alueet, valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet, maa-alueiden ja meren mataluus. (Mökkiä ei voi rakentaa, mutta ydinvoimalanko voisi?)

Lausuntoesityksessä on vedottu metsäasiantuntijan tai metsäasiantuntijoiden arvioon, ettei Hanhikiven maankohoamisrannikon sukkessiosarja ole koskaan ollut täydellinen ja että uhanalaisin vaihe on puuttunut alueelta, mutta siihen ei annettu vastausta kenen tämä arvio on.

Hanhikivi, muinaismuistolain suojaaman rajakiven ympäristö ei säily entisellään, jos Fennovoiman hanke toteutuisi ja rakentaminen alkaisi. Saavutettavuus paranisi vain mahdollisen uuden tien vuoksi, mutta alueen merkitys menetettäisiin ja alueen arvo kärsisi massiivisen laitoksen sijaitessa välittömässä läheisyydessä. Alueelle ei olisi enää vapaata pääsyä.

Hanhikivi ei ole eikä siitä tule mikään turistirysä, edes ydinvoimalan vuoksi. Kivellä on nyt symbolinen ja luonnonsuojelullinen merkitys. Kivi on jyhkeä "muistomerkki" historiasta ja osa nykyisin merkittävää luonnonsuojelun tarvetta. Se on myös symboli sille, ettei kaikki ole kaupan, eikä mitä tahansa voida uhrata lyhytnäköiseen voitontavoitteluun vuoksi.

Jäähdytysveden vaikutusta ei lausunnossa ole arvioitu realistisesti. Purku matalaan vesistöön tuhoaa rannikon ekosysteemin, erityisesti Kultalanlahden sekä aiheuttaa vesien rehevöitymistä ja pilaantumista.

Teknisen johtajan mukaan vesioikeudellinen ympäristövirasto ei tule tyytymään mallinnuksiin, jotka on nyt esitetty, vaan tulee vaatimaan lisäselvityksiä.

Maa- ja kallioperätutkimuksista ei ole annettu tietoja. Tutkimus ei ole ollut julkinen, tai sitä ei ole olemassa, sillä sitä ei ole saatu edes pyynnöstä, Lausunnossa on kuitenkin oletettu, että tietoa on riittävästi.

Hanhikiveen ollaan osoittamassa uusia loma-asuntoaikoja ydinvoimakaavalla. Hanke ei lausunnon mukaan rajoita maankäyttöä suojavyöhykkeen ulkopuolella, mutta koska sisäpuolella rajoittaa, korvataanko sitä mitenkään? Tästä ei ole mainintaa tai sopimuksia.

Miten ydinvoimala parantaa maankäytön lähtökohtia suojavyöhykkeen ulkopuolella?

Ympäristösihteerin/viranomaisen lausunto:

Lausuntoon ei lyhyen ajan puitteissa saanut tarkennuksia (viranhaltijaa ei tavoitettu) ja se jätettiin kokouksessa vähälle käsittelylle. Lausuntoon kuitenkin toivotaan ja lupailtiin tarkennuksia jatkossa.

Tornbergin lausunto:

Lausunnossa on todettu, että PAP-hakemuksessa esitetyt tavoitteet ja perustelut ovat pitkälti taloudelliset ja hankkeen mahdolliset sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset väestöön on jätetty vähälle huomiolle. Todetaan myös, että näitä vaikutuksia on vaikea arvioida, mutta että hyödyt, haitat ja riskit jakaantuvat laajemman toiminta-alueen hyödyksi ja vastuulle. Pyhäjoen kunnan kannalta asiaa ei ole arvioitu riittävästi.

Tervosen lausunto:

Pienenä yksityiskohtana on huomioitu Hanhikivi, jonka kulttuurimaiseman eheys lausunnon mukaan heikkenee. Hanhikiven alue ja sen merkitys tuhoutuu, jos hanke toteutuu. Selvitykset, historiantutkimus ja aineiston dokumentointi koko niemen vielä tunnistettavissa ja löydettävissä olevista ja nyt uhan alla olevista kohteista on huomioitava.

Muuta yleistä

Hanhikiven luontoarvojen ja voimassa olevan maakuntakaavan merkitystä on luottamushenkilöjohdon taholta arvosteltu ja vähätelty voimakkaasti. Siihen vastineena esitän seuraavaa:

Erityisen merkittävää on, että maakuntakaavassa on osoitettu luonnon monikäyttöalue – merkinnällä virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. Nämä merkinnät perustuvat Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen ja Metsähallituksen yhdessä muiden sidosryhmien kanssa laatimaan maakuntamme arvokkaiden luontokohteiden hoidon ja käytön priorisointisuunnitelmaan. Kyseiset aluekokonaisuudet tukevat ja kohdentavat luontokohteiden hoitoa sekä luontomatkailua ja virkistyskäyttöä. Nämä merkinnät limittyvät usein myös matkailun vetovoima-alue / matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen kohdealue –merkintöjen kanssa.

Muutoinkin kaavassa on luonnonsuojelun ja luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun yhteyttä painotettu. Tämä konkretisoituu myös erilaisten reitistöjen ja viheryhteyksien esittämisessä. Tuulivoimaloiden alueiden osoittaminen perustuu Tornion ja Kristiinankaupungin välisen meri- ja rannikkoalueen kartoitukseen. Maakuntakaavalla voidaan näin hälventää tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön – myös luonnonsuojelun – ristiriitoja. Yhteensovittaminen on välttämätöntä luotaessa tuulivoiman lisärakentamisen edellytyksiä maakunnassamme.

Maankohoamisrannikko on luonto- ja kulttuuriympäristönä erityinen aluekokonaisuus, jonka ominaispiirteiden vaalimisessa Pohjois-Pohjanmaalla on valtakunnallisesti mittava vastuu. Maankohoamisrannikon suojeluarvoja ja erityispiirteitä onkin maakuntakaavassa korostettu kaavamerkinnöin ja kehittämisperiaattein.

Luonnonsuojelu on osa maakunnan kehittämistyötä!

Mm näillä perusteilla en voi yhtyä suunnittelujaoksen enemmistön päätökseen hyväksyä lausuntoesitys Fennovoiman periaatepäätöshakemuksesta.

Pyhäjoella 1.6.2009

Helena Majjala,
suunnittelujaoston varajäsen.